

Naponta fogyasszon

Laborczi Dóra

Szegénység, nyomor, rasszizmus, emberi sorsok. A helyszín lehet Nyíregyháza, de talán ez nem is fontos. Történetek az együttélés nehézségeiről és a barátkozás lehetőségeiről ma Magyarországon, alulnézetből, szépirodalom és publicisztika határán. Laborczi Dóra *Alulnézet* című tárcasorozatának harmadik része. .

Ez nem bőrszín függő. A szegénység nem válogat. Ahol nincs munka, ott senkinek sincs. És annak se sokkal jobb, akinek van. Én negyvenezer forintért gürcölök, hajnalban járok be a városba – mint mindenki, aki talált valami melót. Két műszakban állok a fröccsöntő mellett, hogy a bőr is leolvad rólam, olyan melegem van és pisilni is csak akkor mehetek ki, ha leváltanak. Van, hogy ez nem jön össze a műszak végéig. A sor két végén kezdik a váltás, mindenkire öt perc jut. A középsőkhöz nem mindig érnek oda – fakad ki végül Eszter. November van, szürke köd, harminc felé közelítünk. Egy olcsó kávézóban találkozunk. Sosem volt vékony alkat, most kiállnak a bordái. Öt éve nem láttam. Akkor épp Budapestre költözött, tele reményekkel. Családi örökségét, egy kis termőföldet adott el, amiből összejött annyi, hogy meg tudja venni azt a helyes, galériás minigarzont a Dohány utcában. Dolgozott mellette, hogy a huszonöt évre felvett harmincezer forintos törlesztőrészletet fizetni tudja, közben festett és nyakláncokat készített kézműves vásárookra. Szóval jól indultak a dolgok.

COLORS, red – digitális fotó, 2013

Harminczert egy albérletért is kiadtam volna, érted. A baj csak az volt, hogy a válság után a törlesztőrészletet felment hetvenezer forintra. Akkor már együtt voltunk Zolival. Mindketten több műszakban dolgoztunk, én gyárákban, ő építkezéseken. Mindenünket eladtuk, a képeimet a ház előtt árultam, de a kutyának se kellett. Végül egy öreg cigány vette meg. A szomszéd boltos néni zárás után általában nekünk adta a lejárt parizert, hogy enni tudjunk. A számlákat hónapokig nem fizettük. Hol villany nem volt, hol fűtés. Akkor döntöttünk úgy, hogy hazaköltözünk a szüleimhez, mikor százezret kellett volna fizetni harminc helyett. Én egyáltalán nem erre rendezkedtem be.

Most hatan élnek egy fedél alatt, Eszter és Zoli, a leszázalékolt idős szülők, Eszter nővére és a kislánya. Amit mi Zolival megkeresünk, most is megy a törlesztőrészletre, próbáljuk kiadni a pesti lakást, de innen azt sem olyan egyszerű intézni. Most volt egy lány, aki kivette volna, be is költözött pár hétre, még kauciót se kértem, csak vegye ki valaki, de teljesen felszívódott a csaj. Nem tudsz valakit, aki lakást keres Pesten? Így szinte semmit nem tudunk beleadni a közösbe itthon, gyakorlatilag a nővérem fizetéséből élünk.

Eszter nővére a környék egyetlen külföldi nagyvállalatánál operátor. Ez egy komoly, megbecsült munka. Közben azt is megtudom, hogy állítólag, amikor a cég ide jött, százhatvanezer forintot fizetést állítottak be az operátoroknak, de erre azt mondta a városvezetés, hogy ez kizárt. Ennyit a szalagmunkások nem kaphatnak ebben a térségben, mert az óriási feszültségekhez vezetne. Itt egyszerűen nem keresnek ennyit az emberek. Szóval levitték százhuszra. De kapnak kafetériát is, ezeket is abból vesszük. Két óriási, telepakolt hátizsákra mutat. Nehezebbnek tűnnek, mint ő.

Otthon be sem tudunk vásárolni rendesen, a faluban egy bolt van, ahol egy Aro-s vaj is háromszor annyiba kerül, mint a városban. Ezeket a szarokat esszük. Nem tudsz egészségesen enni, ha nincs pénzed. Csak egy pillantást vetek a hátizsákra: filléres – nemakaromtudni – párizsi, kőolaj margarin, fehér liszt, cukor.

A háttérben lenémítva megy a közszolgálati tévé. Megakad a szemem a műsorok közti közérdekű közlemény feliratán: *Egészsége megőrzése érdekében naponta fogyasszon zöldséget és gyümölcsöt* – nevetünk. Ja, meg van az is, hogy naponta háromszor étkezzen. De most komolyan, mikor legalább egymillió ember él Magyarországon mélyszegénységben? Én se tudok naponta háromszor enni. És ebbe az egymillióba mi nem is tartozunk bele, amúgy.

Ha egyetlen szóba kellene belesűrítenem ezt a lányt, ez az *amúgy* lenne az. Az a betűt még szűkre nyitott szájjal mondja, az ú-nál már félrenéz és szinte mosolyog. Lehet, hogy a fröccsöntő melege elpárologtatta az álmokat, de alatta makacsul kitarat a lényeg, a beolvaszthatatlan személyiség.

Lassan indulni kell a buszhoz, vasárnap van és négykor elmegy az utolsó. Két kávért rendeltünk. Nem hagyja, hogy fizessenek.

Ezek a kávék, meg a cigi a kapaszkodó. Ezek kötnek össze a normális étellel, amikor semmit, de még annak a felét sem engedheted meg magadnak. Nekem ez a luxus és ennél alább nem adom, különben megőrülnék. Szóval tartsd meg az aprót. Mondja nevetve, már kinn a hidegben, miközben rágyújt. Ahogy távolodik, nem tudnám megmondani, hogy a cigi füstjétől vagy a sóhajoktól lesz egyre nehezebb és sűrűbb a köd.